

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งครอบคลุมเรื่อง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและ
รายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

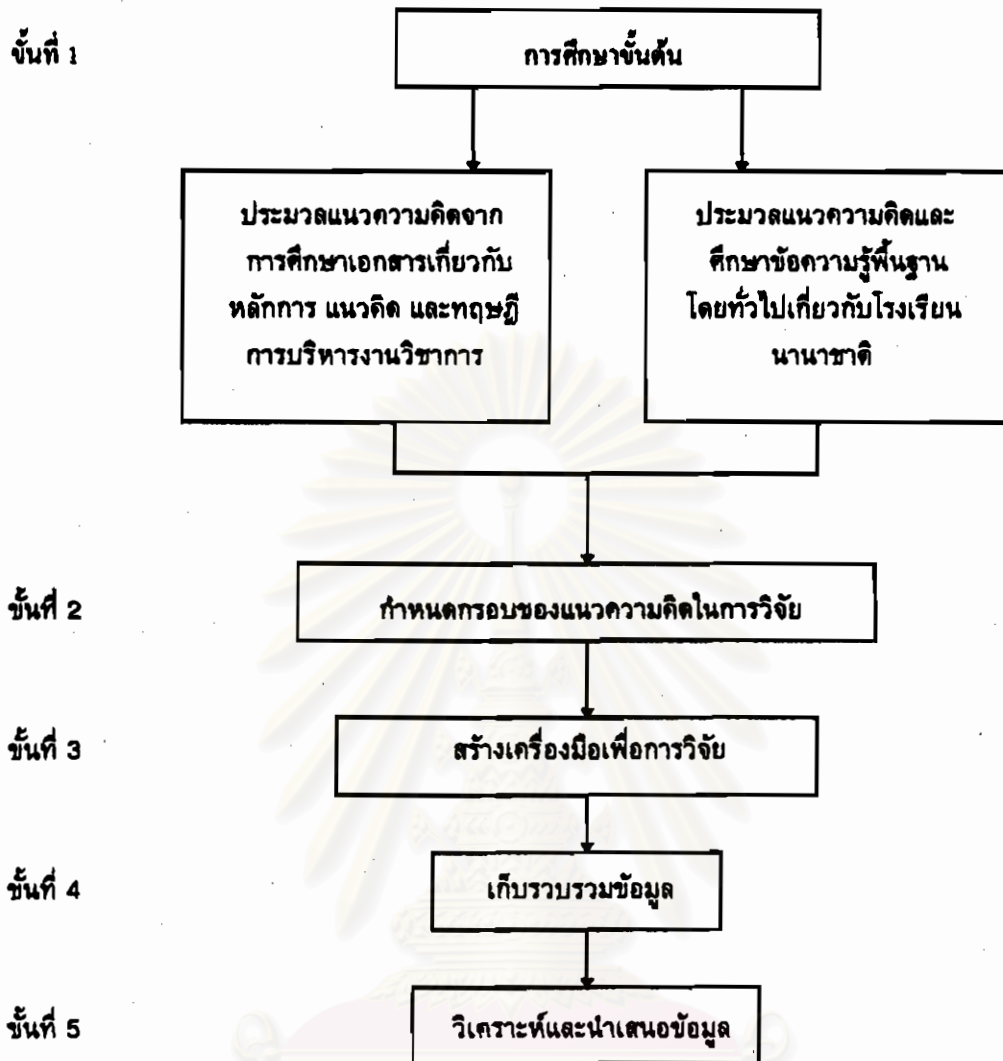
การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
นานาชาติในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้
คือ

1. การศึกษาขั้นต้น
2. การกำหนดกรอบของแนวความคิดในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังในแผนภาพต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาขั้นต้น

การศึกษาขั้นต้นเป็นการรวบรวมและศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักการ แนวความคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนนานาชาติในภาพรวม ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. ความเป็นมา ความหมาย แนวความคิดและลักษณะของการศึกษานานาชาติ เป็นการนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการและแนวความคิดในการจัดการศึกษาให้เป็นนานาชาติ

2. โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย เป็นการศึกษาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาหรือภูมิหลังของการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยในภาพรวม

3. ระบบการศึกษาแบบโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย เป็นการศึกษาถึงระบบการศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

4. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เป็นการศึกษาหลักการ แนวความคิดและ ทฤษฎีเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดของการ วิจัยในครั้งนี้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาข้อค้นพบจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาสาระ ใกล้เคียงกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษาวิจัย

ในการศึกษาขั้นต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจ รวบรวมและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการ แนวความคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ และ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเอกสารหลักที่ใช้สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติใน ครั้งนี้ มีดังนี้

1. หนังสือคู่มือครู ประกอบด้วย

- 1.1 ISB Faculty Handbook 1995 - 1996
- 1.2 RIS Faculty Handbook 1996 Edition

2. หนังสือคู่มือนักเรียน ประกอบด้วย

- 2.1 ISB Elementary School Information Handbook 1996 - 1997
- 2.2 ISB Middle School Student Handbook 1996 - 1997
- 2.3 ISB High School Student Handbook 1996 - 1997
- 2.4 RIS Parent/Student Handbook 1996

3. หนังสือคู่มือหลักสูตรการเรียน ประกอบด้วย

- 3.1 ISB Elementary School Academic Program 1996 - 1997
- 3.2 ISB Middle School Program of Studies 1996 - 1997
- 3.3 ISB High School Program of Studies 1996 - 1997
- 3.4 RIS Elementary School Academic Program
- 3.5 RIS Middle School Required Course Descriptions

3.6 RIS Program of Studies 1993 - 1994 : Grade 9 - 12

3.7 The National Curriculum 1995

4. เอกสารแนะนำโรงเรียน ประกอบด้วย

4.1 14 Great Reasons to Come to Our School (RIS)

4.2 Saint John's International School Prospectus 1992

5. เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ประกอบด้วย

5.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนนานาชาติ ณ ปีการศึกษา 2540 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ)

5.2 หลักเกณฑ์และแนวทางดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2540)

5.3 International Schools in Thailand (The Complete Guide)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการจัดทำร่างกรอบของแนวความคิดในการวิจัยในขั้นต้นจากการสำรวจ รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจากแนวความคิดเกี่ยวกับการกิจของการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ แล้วจึงนำร่างกรอบของแนวความคิดดังกล่าวเขียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและกำหนดเป็นกรอบของแนวความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบของแนวความคิดในการวิจัย

เมื่อทำการศึกษาหลักการ แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและข้อความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนานาชาติในเมืองต้นแล้ว และดำเนินการจัดทำร่างกรอบของแนวความคิดในการวิจัยตามวิธีดำเนินการในขั้นที่ 1 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อกำหนดกรอบของแนวความคิดในการวิจัย ซึ่งกรอบของแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประเด็นในการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเรื่องที่สำคัญ 10 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการศึกษาของโรงเรียน
2. การจัดองค์การและโครงสร้างระบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
3. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
4. สื่อการสอน

5. การจัดการเรียนการสอน
6. การนิเทศการสอนและการพัฒนาครู
7. การวัดผลและประเมินผล
8. การแนะแนว
9. งานห้องสมุด
10. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรอง วิทยฐานะและมาตรฐานคุณภาพแล้วจากองค์กรหรือสถาบันในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสถาบันในต่างประเทศแล้วมีทั้งสิ้น 7 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (ISB) 2) โรงเรียนนานาชาติร่วมฤดีวิเทศศึกษา (RIS) 3) โรงเรียนบางกอกพัฒนา (BPS) 4) โรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่น 5) โรงเรียนนานาชาติ เซนต์จอห์น 6) โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ และ 7) โรงเรียนคริสเตียนเซอร์มัน เชียงใหม่ โดยที่โรงเรียนนานาชาติจำนวน 5 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรโรงเรียนที่ต้องการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และในจำนวนโรงเรียนนานาชาติ 5 โรงเรียนดังกล่าว จัดเป็นโรงเรียนนานาชาติระบบอเมริกัน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติและโรงเรียนนานาชาติร่วมฤดีวิเทศศึกษา โรงเรียนนานาชาติระบบอังกฤษ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบางกอกพัฒนาและโรงเรียนนานาชาติเซนต์จอห์น และโรงเรียนที่ใช้ระบบการศึกษาแบบของประเทศญี่ปุ่นอีก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่น

เมื่อผู้วิจัยไปติดต่อเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือ 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (ISB) โรงเรียนนานาชาติร่วมฤดีวิเทศศึกษา (RIS) และโรงเรียนนานาชาติเซนต์จอห์น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีลักษณะแนวโน้มนำของการศึกษาเป็นรายกรณี 3 โรงเรียน ที่ยินดีให้ความร่วมมือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับลักษณะของงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบนำสัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร แบบนำสัมภาษณ์ดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ของทุกระดับการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key

Informants) ของการวิจัยในครั้งนี้ สำหรับลักษณะของเครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยนั้น ปรากฏรายละเอียดดังนี้ คือ

แบบนำสัมภาษณ์

ในการสร้างแบบนำสัมภาษณ์(Guide Interview) เพื่อการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ

1. ร่างแบบนำสัมภาษณ์จากกรอบของแนวความคิดในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับกรอบของแนวความคิดในการวิจัยแล้วปรับปรุงแก้ไข

2. แปลเครื่องมือหรือแบบนำสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ

3. นำเครื่องมือหรือแบบนำสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของภาษาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนสถานศึกษานานาชาติเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2540 ในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูใหญ่โรงเรียนระดับประถมศึกษา ครูใหญ่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครูใหญ่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและครูสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความครอบคลุม และความตรงเชิงเนื้อหาของแบบนำสัมภาษณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดงานวิชาการ แนวความคิดด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนและตลอดจนสำนวนของภาษาที่ใช้ในบางประเด็น

4. นำแบบนำสัมภาษณ์ที่ได้จากการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข โดยรับคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบนำสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้นสำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบบนำสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วยข้อคำถามในการสัมภาษณ์รวม 2 ตอน ซึ่งครอบคลุมเรื่องที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนานาชาติ ตามกรอบแนวความคิดของการวิจัยทั้ง 10 เรื่อง

ซึ่งแบบนำสัมภาษณ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษนี้ได้แสดงไว้ในภาคผนวก จ และภาคผนวก ฉ ตามลำดับ

แบบศึกษาเอกสาร

แบบศึกษาเอกสารสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำหรับการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนนานาชาติ

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการศึกษาลงลึกเป็นรายกรณีโรงเรียน ตามกรอบของการวิจัยครั้งนี้จากโรงเรียนนานาชาติจำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ 2) โรงเรียนนานาชาติร่วมฤดีวิเทศศึกษา และ 3) โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์จส์ ดังนั้นแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จึงประกอบด้วยแหล่งข้อมูลจากบุคคลและแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร

แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลนั้น ประกอบด้วยบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ของทุกระดับการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียนเท่านั้น ส่วนแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารหลักที่สำคัญ ดังนี้คือ

1. หนังสือคู่มือครู
2. หนังสือคู่มือนักเรียน (และผู้ปกครอง)
3. หนังสือคู่มือหลักสูตรการเรียน
4. เอกสารแนะนำโรงเรียน และ
5. เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ผู้วิจัยเริ่มทำการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์จนถึงวันที่ 26 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2540 โดยการสัมภาษณ์ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ของโรงเรียนซึ่งเป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) และในกรณีที่มีข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละโรงเรียนเป็นการเพิ่มเติมด้วย ดังปรากฏรายละเอียดในภาคผนวก ข

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้คือ

1. ทำการนัดหมายเพื่อขอพบอาจารย์ใหญ่ฝ่ายไทยของโรงเรียนนานาชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน จากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยได้เข้าพบอาจารย์ใหญ่ฝ่ายไทยของโรงเรียนนานาชาติที่ต้องการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนนำเสนออาจารย์ใหญ่ พร้อมทั้งชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้
3. ทำการนัดหมายเพื่อขอเข้าพบครูใหญ่ชาวต่างประเทศในแต่ละระดับโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการออกแบบนำสัมภาษณ์ของการวิจัยและชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าจะมีการนัดสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียนด้วย
4. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังอาจารย์ใหญ่ฝ่ายไทยของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้
5. ผู้วิจัยทำการนัดหมายกับครูใหญ่ชาวต่างประเทศของโรงเรียนนานาชาติเพื่อทราบกำหนดวันและเวลาในการเดินทางไปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดทั้งจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารถูกนำมาวิเคราะห์โดยการจัดเรียงลำดับตามหมวดหมู่ของเนื้อหา แล้วนำเสนอรายงานผลเป็นรายการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของแต่ละโรงเรียนตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในกรอบของแนวความคิดของการวิจัย แล้วสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและจัดทำข้อเสนอแนะต่อไป